

Хабар

خبر

Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги нашри

• 1992 йил мартаң чиқа бошлаган

• 1993 йил, 4 июнь № 23 (62) • Нархи 10 сўм.

МАСЪУЛИЯТ ОШИРИЛДИ

Якунда Узбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги корхона ва ташкилотлари раҳбарлари кенгаши раёсатигин нафбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни кенгаш раиси, Алоқа вазири К. Р. РАҲИМОВ бошқарib борди.

Мажлисида алоқа корхона-лари учун муҳим аҳамиятига молик масалалар муҳокама этилди. Алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси тақлифи билан Хева шаҳридан алоқа музеи фаолияти қараб чиқилди. Қабул қилинган қарорда таъкидландиди, ҳозирги шароитда музейни фақат бир корхона моддий таъминлаб туришга кучи етмайди. Шу боис унинг фа-

лиятини жонлантириш ва Узбекистонда алоқа хизматининг тарағаниётини тарбиб қилинша музейга алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси, радиотехника ва алоқа бўйича илмий-техникик жамият амалий ёрдамишина таъкидландиди. Алоқа вазирлигининг мукофотлари ва алоқа талабалар учун нафакалар жорий этиш кусладиги таъкидландиди, ҳозирги шароитда музейни фақат бир корхона моддий таъминлаб туришга кучи етмайди. Шу боис унинг фа-

лиятини жонлантириш ва Узбекистонда алоқа хизматининг тарағаниётини тарбиб қилинша музейга алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси, радиотехника ва алоқа бўйича илмий-техникик жамият амалий ёрдамишина таъкидландиди. Алоқа вазирлигининг мукофотлари ва алоқа талабалар учун нафакалар жорий этиш кусладиги таъкидландиди, ҳозирги шароитда музейни фақат бир корхона моддий таъминлаб туришга кучи етмайди. Шу боис унинг фа-

лиятини жонлантириш ва Узбекистонда алоқа хизматининг тарағаниётини тарбиб қилинша музейга алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси, радиотехника ва алоқа бўйича илмий-техникик жамият амалий ёрдамишина таъкидландиди. Алоқа вазирлигининг мукофотлари ва алоқа талабалар учун нафакалар жорий этиш кусладиги таъкидландиди, ҳозирги шароитда музейни фақат бир корхона моддий таъминлаб туришга кучи етмайди. Шу боис унинг фа-

лиятини жонлантириш ва Узбекистонда алоқа хизматининг тарағаниётини тарбиб қилинша музейга алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси, радиотехника ва алоқа бўйича илмий-техникик жамият амалий ёрдамишина таъкидландиди. Алоқа вазирлигининг мукофотлари ва алоқа талабалар учун нафакалар жорий этиш кусладиги таъкидландиди, ҳозирги шароитда музейни фақат бир корхона моддий таъминлаб туришга кучи етмайди. Шу боис унинг фа-

лиятини жонлантириш ва Узбекистонда алоқа хизматининг тарағаниётини тарбиб қилинша музейга алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси, радиотехника ва алоқа бўйича илмий-техникик жамият амалий ёрдамишина таъкидландиди. Алоқа вазирлигининг мукофотлари ва алоқа талабалар учун нафакалар жорий этиш кусладиги таъкидландиди, ҳозирги шароитда музейни фақат бир корхона моддий таъминлаб туришга кучи етмайди. Шу боис унинг фа-

якунлари бўйича ойлик ма-ош миқдорида тақдирлан-шиди, уларнинг асосий иш жойи ҳисобидан маҳаллий телефон ва радио нутасидан текин фойдаланишига руҳсат этилди. Шунингдек, Алоқа вазирлигининг «На-ней» дам олиш уигига имти-вали ўйланима олиш ва «Хабар» газетасига белул ёзилиш имкони яратилади. Ҳайъат аъзолари учун мазкур имтиёзлар жорий этилар экан, улар зиммасидаги масъулият ошгалигини ба-бу юмушлар маддий раз-батлантисирилмади, фақат жа-моатчилик асосида бахари-лаётгани таъкидлаб ўтилди.

Раҳбарлар кенгаши раёсати Узбекистон Республикаси Алоқа вазирлигини ҳайъатининг айрим аъзолари учун имтиёзлар жорий этишини матъгул топди. Жумладан, ҳайъат аъзолари йил

ОЛАМДА НИМА ГАП ?

* ЯНГИЛИКЛАР * ХАБАРЛАР * ВОҚЕАЛАР *

• Узбекистон Республикаси Президенти И. Каримов билан Қирғизистон Республикаси Президенти А. Акаев ўтган сұхбатда Қирғизистонинг миллий пул бирлиги — сом мумолалага чиқарилши мүносабати билан ўзаро алоқалар ва ўзаро хи-соб-китоблар мудокама этилди.

• Утган ҳафта мамлакеттимиз рәхбари Қозогистон Республикаси Президенти Н. Назарбоевнинг тақлифига бинон Чиментин вилойтида бўлиб, 18 асрда шағарсан атоқли қозоқ давлат арабблари Түле бий, Қозибек бий, Айтеке бийларнинг хотирасига ба-ғишланган тантаналарда иштироқ этди.

• Узбекистон Республикаси Президенти 1993 йилнинг 1 июндан «Мемлекет ҳаки, пенсиялар, стипендияларнинг, кўп болали онлалар ижтимоий на-фақаларининг миқдорларини ошириш ҳамда республика-нинг истеъмол бозорини ҳи-моя қилиш чоралари тўғри-сигас Фармон чиқарди.

• Узбекистон поҳтахтида Халқаро экология кенгашининг учинчи сессияси бўлиб ўтди. Унда Армения, Беларусь, Россия, Тожикистон, Узбекистон, Қозогистон, Қирғизистон табтияти муҳофаза қи-лини вазирларини ва идора-ларининг раҳбарлари иштироқ этилди.

• 31 май куни жумҳуриятимизда айнанвазӣ Қурбон хайти нишонланди. Бу айём ўзаро дўстлик, муруват ҳамда ахиллик кунларига айлан-кетди.

• Тошкентда шарқнинг буюк олими Мирзо Улуғбек та-валлудининг 600 йиллигини ўт-

казувчи ташкилӣ кўмита йи-ғилиши бўлиб ўтди. Унда кел-гуси йили бўладиган тантане-лар режаси кўриб чиқилди.

• Беларусь Республика-даги аҳолининг ишга жойлаштириш марказининг хабарига кўра, мамлакатда 47 минг иш-сиз бор бўлиб, уларнинг асосий қисмни аъзлар ташкил килилар экан. Шунингдек, Россия, Қозогистон ва Қирғизистондаги бекориллар орасиде аёллар 72-74 фокзиди.

• Россия Президенти Фар-монига бинон ша йил 31 майдан то 30 июнгача Шимолий Осетия ва Ингушетиянинг бир қатор ҳудудларидаги фавқулодда ҳолат зълон қилинди.

• Первуюральскдаги дўкон-ларнинг бирда Леонид Брежнев овози ёзилган плас-тико 1000 сўмга сотилмоқда. КПСС Марказий Қўмитаси Башкотикининг 1982 йили сўзла-ган нутки кўпайтирган пай-тароба бор-йўғи 50 тийин ту-рарди.

• Ислондда 100 минг бо-ла ночор аҳволда яшамонда. Мамлакетдаги болалик бўйича милий кенгаш мутахассисла-рингин фикри шундай.

• Япониянинг эркин ми-малдаги бўлган пуль май ой-да 2,5 миллиард долларга кў-пайди. Молия вазирлигининг хабарига кўра бу борадаги якуний хисоб 79,46 миллиард долларга етди.

• Франциядаги инсонни сўнгти манзилга олиб бориши билан шугулланувчи йирик компания хўжайини Мишель Леклерк Россияга ўз хизматини тақлиф қилиш ниятида. У Россиядаги тобут ишлаб чиқа-радиган завод бунёд этишини режалаштироқда.

ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР КУН ТАРТИБИДА

бул қилинган қарорлар Алоқа вазирлигин бўйрги билан амала оширилди.

Ҳайъат мажлисида алоқа корхоналари томонидан хукумат ва муассаса мухофизларига номзодлар ҳам кўриб чиқилиди. Улар ўз меҳнати билан ҳамисабларига яхши матъум бўлган ишлаб чиқариш илорлариди. Номзодлар орасида мухандислар, техниклар, почтчалир, телефончилар, электр-механиклар бўлиб, уларнинг ҳар бирни мухофизларнига лоййидир. Ва-зири тақдирланиш рўйхатига кирилтилганларни яна бир бор

фоизини ташкил қилиди, холос.

Ҳайъат мажлисида «Узтеле-ком» концерни аъзолари йи-ғилиши икунлари ҳам кўриб чиқилиди. Унда таъкидландиди, мазкур йиғилиши 1992 йил ва 1993 йилнинг биринчи ҳоригина тарагидаги концерни маъмурлиги фаолиятига холисона баҳз бера олмаган. Кенгаш аъзолари журъатсизлик қилиб, юзага келган вазиятни тўғри изох-лай олишмади. Алоқа вазирлиги томонидан ўтказилган текшириш чоригда аниқланган

лаш чоралари кўрилиши маъ-лум қилинди. Вазирликдаги иш ҳажманинг ортиши туфайли «Узтеле-ком» концерни раиси, вазир ўринбосари Р. Г. Валиев қабул қилинган қарорга бинон ўз лавозимидан озод қилинб, вазирлик девонига вазир ўринбосари вазифасига ишга ўтказилди. Ҳайъат Тошкентда электр алоқаси ишлаб чиқарыш корхонаси бошлиги М. С. Содиковнинг хатти ҳаракатига оид масалани кўриб чиқди ва «Узтеле-ком» концерни белгиланган тартибга кўра тегисли чоралар кўл-лашни топшириди.

БУГУНГИ СОНДА:

● АЛОҚАЧИ РАҲБАРЛАР МАСЪУЛИЯТИ

● КИМНИ «УЗ КАСБИННИГ УСТАСИ» ДЕЙМИЗ?

● МУХБИРИМIZ НИНГ ТУРКИЯДАН

● ИУЛЛАГАН МАКТУБЛАРИ

● САЕҲАТГА ЧИҚИШ МУАММО ЭМАС

● КИТОБ — ТАРИХ ИЙНОМАСИ

● ФИДОИЙЛИК УМИДИ

● ҲОЖАТБАРОР ГАЗЕТА СОТУВЧИЛАР

● УМР ЧОРРАҲАЛАРИДА

● «ТАЗКИРАТУЛ АВЛИЕ» АСАРИДАН САҲИФАЛАР

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

ДОИМИЙ ЭТЬИБОРДА

Қашқадаре вилоят алоқаси ходимлари касаба уюшмаси ва Қараш шаҳар уруш ҳамда меҳнат фахрийлар кенгашининг ташаббуси ила қарилек гаштни суратган почтачилар билан учрашув бўлиб ўтди. Унда алоқа соҳасида кўп йиллар мобайнида захматли меҳнат қилир, айни кунда нафақага чиққан бўлишига қарамалоқ ёшларга устозлик кулаётган фахрийлар иштирок этиши.

Вилоят электр алоқаси давлат ишлаб чиқарни корхонасининг бошлиғи У. Ҳушвақтов ва давлат поча алоқа ишлаб чиқарни корхонаси бошлиғи Б. Тўлаевлар йигитланларга шу кунларда меҳнат жамоалари олиб бораётган хайрли ишлар ҳақида гапирир берди. 1993 йилдан бошлиғ вилоят телефон тугуни автоматик тарзда Халқаро телефон тармоғига улади. Эндиликда қашқадарёликлар ўз уйлардан тури, бемалол дунёнинг исталган жойи билан боғланнишлар мумкин. Корхона бошлиқларининг бўйргига кўра алоқа со-

хасида узоқ вақт самараляли меҳнат қилиб, ҳозирги кунда қарилек гаштни суратганлар ўз хонадонларидаги телефон хизмати ва радио нутқасидан белул фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлиши. Соҳа захматкашлар учун мўлжаллаб Қарши шаҳрида 50 ҳонали, Шахрисабз шаҳрида эса 16 ҳонали уй бўйед этилган. Ҳозирги кунда алоқачиларнинг ҳар бир ойлик маошдан ташқари 1800 сўмдан овқат пули олиши монда.

Учрашувда иштирок этган юздан ортиқ фахрийларнинг ҳар бирига 1000 сўмдан тарқатилиб, дастурхонга ош тортилди.

Қаршилик уруш ва меҳнат фахрийлари номидан А. Жалилов, Б. Тўхтаевлар уч авлод учрашувни ўчиширилганлиги учун унинг ташкилотнинг ҳар бир ойлик маошдан ташқарига 1800 сўмдан овқат пули олиши монда.

А. ЖАЛИЛОВ,
Қашқадаре вилоят давлат электр алоқаси ишлаб чиқарни корхонасининг муҳандиси

ОДАМЛАР ҚУВОНСА ҚУВОНИБ...

Бир касбда узоқ вақт ишланинг ўзи бўлмайди. Бунинг учун ҳар бир кишидан сабр-тоқат, матонат, тиннисиз меҳнат ва боснидан талаб этилади. Суҳбатдоши шундай хислатлар этаси, у 20 йилдан бўён Қизилтепа туманинда Ванзоз алоқа бўлинмада почтачилар вазифасида ишлаб келётган Савриддин ака Зайниневдир.

— Савриддин ака, сиз ҳаётининг ачиқ-чучугини кўп тотигансан. Йигирма йил ичидан бўлиб ўтган қандай воқеаларни эслай олайиз?

— Ҳар куни тонг отиши билан ишга отланаман, кўлимдаги даста-даста мақтуб ва газеталарни хонадонларга тарқатаман. Келтирган нарсаларни кимгандир кўвонич улашганини курсам, ўзим ҳам севинчдан теримга симай қувонаман, қайдудан эса худойимнинг ўзи асрасин.

20 йил ичидан не-не куончили ва ташвиши кунларни бошдан кечирмадим. Одамлар қувонса қувондим, қайғурса қайғурдим, чунки иккисига ҳам мен элттан мақтублар сабабчи... Аф-

гон уруши бошлангандан сўнг, йигитларимизнинг темир тобутда қайтишлари... Биссангиз, ўша кунлар ишга боргим ҳам келмай қўларди, биз почтачилар кети узилмай турган нохуш хабарларни хонадонларга элантига кўрардик...

— Бу касб сизга кимдан мерор?

— Ҳеч кимдан. Ўзим ёшлигимдан шу касбни орзу килганман. Худога шукур, эришим, ёшликдаги орзуларим ушалди.

— Нечта фарзандингиз бор? Уларнинг ҳам почтачиларни истасизми?

— Уч ўғил, уч қизим бор. Ким ҳам ўз фарзандигин ота касбни эгаллашини хоҳламайди. Ўғлим — Бобоҷон мақтабни битириб.

поштани бўламан деб туриб олди Қизим ҳам шу насбия танламоқни. Майли, қаерда ишланса ҳам соғ-саломат бўлинисин, энг кераклиси шу.

— Кўпчилик «Почтачилар газета-журналларга обуна бўлинисаса керак», деб ўйлади...

— Нимага бўлишмас экан? Биз тарқатётган ҳамма газета ва журналлар хисоб-китоби. Бу йил онамиз аъзолари ўзлари севган нашрларга ёзишини. Ўзим ҳам бир нечта газета оламан. Шу қатори «Хабар»ни ҳам.

— Тилакларнингиз?

— Ўзбекнинг хонадонини ҳайгунига четглаб ўтсин. Халиқимиз қувончига биз ҳам шерик бўлайлик...

Суҳбатдош:
Лайло КАРИМОВА,
ТошДД талабаси,
Навоий вилояти

Саодатхон Үрмонова (суратда) — Фарғона вилоятининг Риштон туманинда марказий алоқа бўлнимида бир неча йилдан бери фидокорона меҳнат қилиб келади. Саодатхон доимо мижозлардан раҳматларни ўтиштириб.

Сураткаш У. Қўшвоқов

Ўқатмажон НОРМАТОВ,
Намангандаги вилояти,
Пои ноҳия почта алоқаси бошлиқларининг ўринибосари

ТЕХНИКАВИЙ МЎЖИЗА

Тасаввур қилинг, сиз ўдан чиқмаёт шахсий компютер орқали савдо-сотиц қилишини истасиз. Бу юмушини ҳам аклии техника бажарса бўлади. Ҳозирча савдо дўйонлари ва турар-жой биноларни ўтрасида алоқа боғларчи бўнайдай компютерлардаги уччаликни ўзаси. Аммо тез орада уларнинг сони ортиши мумкин. Шу кунларда Америкадаги иккни шаҳар аҳолиси фан ва техниканинг бўнайдай мўйнозасидан фойдаланимоқда. Тез орада бу ердаги аҳоли яшаштган бинолар, инсонолар, корхона ва бутхонлар компютер орқали бир-бира билан болалана олади.

Бу қулаётник жорий этилган Кларксберг (Виржиния штати) ва Брекенрик (Колорадо штати) кичинча қишлоғига бўлиб, теглиг ерда жойлашган. Кларксберг-

да Виржиния штатидаги ёнг йирин техника дорилғуни фоалиятни кўрсатади. Брекенрикнинг аҳолиси 1300 киши бўлиб, бу ерга фракат қишида сайёҳ чангичилар кўплаб ташриф буюради. Аммо бугунги кунда ҳар иккиси келажак шаҳри тимсоли сифатида шуҳрат тоғсомда.

Бу ердаги электрон почтачиларни қулаётни шундаки, ҳар қандай ҳат бир вақтнинг ўзиди зудлик билан бир неча мансизлағи автоматик тарзида жўнатилиши мумкин. Кларксбергни электрон шаҳарчага айланнида маҳаллий телефоны компанияси, шаҳар мъйзурлари ва дорилғуни мутахассисларнинг ҳиссаси бекітеди. Мазкур лоҳидада кўнзуда туттингав мақсад — дорилғуни талабларини ёрда яшаштган тегнодашлар, бар-

ча факультетлар, ўкув хоналари, иктухона билан, шунингдек «Интерзэт» халқаро хизмат ёрдамида бошқа мамлакатлардаги тадқиқчиларни ҳамда олимлар билан боғланнишинга имкон яратишдир.

Қишлоқ аҳолиси ўкув юртлари ўтасидаги бўнайдай ахборот донрасидаги түшиб қолинганидан жамонин, замонийнин хизмат во-ситасидан қишлоқ даволаш мувассасалари ҳам унумлиғи фойдаланимоқда. Ўзаро алоқанинг бундай замонийнин иштариришини ер куррасидаги ҳадҳон мутлақо ўзгартирб юборишга қодир. Қўйчилик ўз компютерининг аниқ ҳисоблагб бурувчи курилма ишлатила бошлиланди. Бу курилма 30 каналга мўлжалланган бўлиб, мизож рақамини аниқлаб, терилган шаҳар кодини, неча дақиқа гаплаштирилганнинг, хизмат

ҳақини, ой ва кунларни аниқлаб, телеграф аппарата тигатидан ҳамда ҳар бирни учун аниқ маълумот берувчи платта ёзиб чиқарида.

АОН ва АМТС-РУС курилмалари шу вақтча ишлатилиб келинган АТС-РСЛ-Д, СКВА-ИНТК курилмаларига ишсизмай ўзгартирб юборишларни киритиш билан вилоядада биринчи бўлиб Коносой ноҳия алоқа тармоғида қўлланила бошлиланди. Бу эса ҳисоб-китоб ишлатилиши яхши ташкил этиши, шаҳарларро алоқа сифатини юксалтиришга ёрдам берди. Эндиди кундан даромад илгариги 500 сўм ўрнига 15 минг сўмга етказилди.

Шунингдек, АОН қурилмасини ишлатиши, мизожининг телефон рақамини аниқлаб берниш борасида ёзимча хизмат жорий қилинишни яраттилди.

Семинар иштирокчилари Коносой ноҳия электр алоқаси боғламаси бошлини З. Қаландаров, музандислар А. Аъзамов, М. Иzzатиллаевларининг фидорийлигинайт этиб, теглигни тажрибасини бошча ноҳияларда ҳам кенг ёйини зарур деб топтиши.

А. АЪЗАМОВ,
Коносой ноҳия электр алоқаси боғламаси бое музандиси

• Фахрийлар—фахримиз

УСТА

Касбнинг яхши-ёмони бўлмайди, де ўшади. Ҳақ гап. Ўз касбни ардоқла-
ган киши ҳеч қачон хор бўлмайди. Телефон алоқаси ва радиолаштириш
Тошкент шаҳар ишлаб чиқарни бирлашмасига қарашли Чилзор телевон
алоқаси тугунида телефон аппаратларини тузатувчи уста Ҳусниддин ака
САҶДУЛЛАЕВ касбидан барака томга, фидой иносонлардан биридир.

— Ҳусниддин ака, кечирабисиз, нима учун айлан шу касбни танлагансиз?

— Уруш тугаган дастлабки ойлар эди. Шаҳар яқинидан турардик. Кунлардан бир кун ўрточларим билан шаҳарга тушган эди. Шаҳар маржандидан кўчалардан бирда кетатуриб, бир кишининг шундай серкадатнинг кўчада телефонда гаплашиб турганига кўзим тушиб қолди. Унга яқинлашган сари ҳайратим оша борди. Унинг олдида ёнлига турли очиқ, ичи турли-туман симларга тўла бир темир шифа туар, ҳалиги одам эса оддигина телефон дастаги билан ким биландир гаплаштаётган эди. Азбарой қизиғи қолганидам якни бориб қолганимни билмай қолибман. У эса мени «жўна, жўна» деганича ҳайдаб юборди. Ўрточларимнинг олдида жуда музлам бўлдим. Улар анча вантгачи ба воқеанинг эслаб, устимдан кубиб юриди. Шу сабаб бўлуда мақтабни тутгатгач, Тошкентдаги алоқа билим юртига ўқишига кирдим.

— Жамоингизда кўччилик миллати ва ёшидан катъий назар исмимизни айтмай, Сизни «Садгуллаев» дебйшар экан...

— Тўғри... Бу ўша 1948 йили билим юртини тутгатгач, Тошкент шаҳар телефон тармоғига ишга келган биринчи кунимдан бошлиганга. Ҳодимлар бўлумида бир аёл ҳужжатларимни кўздан кечира туриб, бирор ўйланни қолди ва менга қараб «Сенга қандай исм берсан экан?» деб сўради. Мен ҳеч нарса турушмай, индамай турвардим. Ҳужжатларимни расмийлаштиргач, у менни телефон аппаратлари тузатиладиган устахона бошлиб келди саъданниң болгани?

— Ишлай бошлиганима 45 йил бўлди. Утган давр ичда шаҳар телефон тармоғининг номи ҳам, у жойлашган манзил ҳам, таркиби ҳам, АТСлар сони ҳам ўзгариб кетди. Мен бир кичик устахонада аввал уста, кейин устахона бошлиги бўлганинг учун иш юзасидан бевосита бошликлар билан мулоқатда жуда кам бўлардим, ишнинг учун саволининг батасиғи жавоб берса олмасек керак. Устахонани бирор кириб, бирор чиқиб, соҳида ҳувилла, соҳида гавжум бўллиб турдиган жой эди. Шу боис ишхона ва раҳбар фаолиятига оид гаплар ҳам бўлиб турарди. Ҳозирги бошлигимиз Пўлат Колматович Умаров мен билган бошликлар ичда ўн биринчисидир. У киши ўз фаолиятини шунда яна бир бор бутун вужудим билан ҳис этдим.

бошлигани, монтёрликдан бирлашма бошлигига даражасига кўтарилиган, шунинг утун ҳам соҳани жуда яхши биладиган одам. Мен ишга келган вактимда эса Михаил Иванович Астахов бошлиқ эдилар. У киши ниҳоятда талабчав, ища юксак интизом ва пухталикини ётиридиган одам эдилар. Улардан кейин В. Гриценко, Б. И. Комаров, Ҳ. Гуломов, Ү. Холматов, А. Алимбековлар ҳам шуда лавозимдан ишлапчаликни ўзини кўрсатишга улуттармади бошига ишни ўтиб кетган В. Королёв, Штейнберг кабиллар ёки ба лавозимга юқоридан тайинланган, соҳани билмай, тасодиғи бошлиқ бўлиб қолган Исломов, Сериков кабилар ҳам бўлишган.

— Касбим-фахрим деб оласизми?

— Албатта. Айлан касбим-фахрим бўлганини учун ҳам шунчага йилдан бўери бир касбда ишлаб келмоджадаман. Утган умрим, ўйланни шаржарим измайларни тутгатдиган. 1988 йили нафраға ёшига етганнинг ишларни бўшамоқчи бўлди. Мени иззат-икром билан «қарорлик гаштини суришга» кузатиб ўйинди. Севимли ишларни кеттагач, бирор ўтгандан кейиниқ ишлами соғишиб, уйга сизмай зерика бошлидам. Шундай кунлардаги бирда Чилзор телефон тутганини бошига Сандамбар Аззамов кўнгирон ёлиб, ишга тақлиф килдилар. Еш боладек кувониб кетдим, касбим-фахрим эканлигини шунда яна бир бор бутун вужудим билан ҳис этдим.

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
сүхбатлашчи

• Алоқа тарихидан

БОЧКАДАГИ ХАТЛАР

Ҳинд океанидаги Ява ордининг жануби-ғарб томонида ҳалқа шаклидаги иккита маржон ороли жойлашган. Бу — Кокос оролларидир. 1902 йили бу ерда сувости кабель алоқа станициси қурилди. Эттийи йилдан сўнг радиостанция ҳам барпо истилди.

1909 йилда «Морея» кемаси капитанидаги ҳайлинига бир фикр келиб қолди: об-ҳаво яхши бўлган кезларни кема оролларга яқинлашиб, жўнатиладиган нарсалар солинган бошкани олиши ҳамда ордодагилар учун сувга почта ва жўнатмалар ташлаши мумкин-ку! Оролларни эса бу бочкаларга хат солиб, яна сувга ташлашса, «Морея» дагилар уни тутиб олиб, Австралиянига Франците портига топшришларни мумкинлигини пайқаб қолишиди.

Шундай қилиб, шу чоққада мақждуд бўлган ва расмий развишида «Кокос ороллариниң бочкаларига почта хизмати» деб танилган ажойиб алоқа тури ўртуғдан келди. Ороллар яқинидан ўтейтган кемалар байроқчалар ёпиштирилган бочкаларни сувга ташлаидилар, оролларни эса дарҳол қайтишларни ишга солиб, кема то-

мон тез сувз борадилар ва кемасини буруни қисмига «почта» бочкаларини ташлайдилар.

Пошта оқ рангдаги ғалати банкаларда бўлиб, унга «Кокос ороллариниң бочкаларига почтаси» деган муҳор босилган.

ҚАНОТЛИ ХАБАРЧИЛАР

«Хайвонлар почтаси» жуда бой тарихга эга. Одамлар бир-бирларига хабар беринда турт оёғли ҳайвонлар (от, кийик, ит, тул) дағнинг эмас, балки «Қанотли почтаси» лар (қабутар, балиқчи күш, қадирлоч, лочинидан ҳам фойдаланганлар. Бундан ўз йилдан юки француз асаларини буруни иккни француз асаларини ташлашадиган ҳамарадан ҳам фойдаланишган.

Уларнинг асалари хўжалиги ўзаро беш километр масофада жойлашган эди. Иккевларин ўн дона асаларини алмаштириб олиб, бир неча кунгача қутидан қашлашади. Нихоят, қутидан чиқарнишганда эса арилар тўғри ўз уясинга бора.

Шундан сўнг асаларини чиқарнишганда ҳаморадиган ташлашадиган ҳамарадан ёпиштирилган бочкаларни сувга ташлаидилар, оролларни эса дарҳол қайтишларни ишга солиб, кема то-

бирлари билан қисқача ах-борот алмаш бошлишган.

Бу қизиқрили тажриба нафақат матбуот, балки герман разведкаси диққатни ҳам жалб этиди. Немис асаларини чегара худудларидаги асаларларни жалб қилиш учун ҳўрак кўйиншга киришилар. Натижада, ҳашоратлар асал хиддина сезиз, бу томонга учун ўтиб, гўё ширекларига йўл оча бошлишади. Бу тайёрларлик жуда узоқ муддат давом этиб, бир неча йилга чўзилди.

Биринчи жаҳон уруши арафасида Франция чегарада қўшини тўллаётган бир пайдайда душман худудларидаги немис разведкачлари францида худудларидаги керакли маълумотларни олишида асаларлардан фойдаланишган.

МАРКАЛАРДА АЛЛОМА ТАСВИРИ

Ўрта аср Шарқининг буюк олими Абу Али ибни Синонинг асл сурати йўқлинидан Шарқда ҳам ибни Сино тасвири парчасини ёпиштириб, кўйилб юборадиган бўлиши. Шуллас, улар шу тартиба биринчидан ўзининг марказида бирор кунарда.

роада яратилган тасвириларни хосидир. Кўпладрасомлар томонидан чизиган Ибни Сино тасвириларни бирор киришига мутлақо ўхшамасига ишларни ўтади!

Бу ҳол олим сурати тушрилган почта маркаларда айниқса яқюл ажетди. Ҳизири-қамарий йил ҳисоби бўйича Ибни Сино таваллудининг 1000 йиллиги муносабат билан 1952 йили Жаҳон Тинчлик Конгаси барча мамлакатларни ана шу мумкин, занани кенг ишончлашга қаиди. Мазкур санаага атаб Польша, Германия, Эрон почта бошмарларни учта марка чиқариши.

Польшада ишланган маркада машҳур шарқишуноси М. Мейергоф коллекциясидан олингани XVI асрда оид бир форс миниаториси Ибни Сино суратининг тимсоли бўлиб хизмат билган. Унда машҳур олими ўз шогирдлари даврасида тасвириланган.

1956 йили профессор М. Герасимов олими В. Терновский билан ҳамкорликда Ибни Сино бош суюги фотосуратига қараб унинг ташчи қиёғасини ташлашини илмий асосларнинг усуле неғизидан тиб идии бобоқонининг ачганича ҳақидатга яхши суратини яратди. Бу сурат сабоби СССР Алоқа валидларининг 1959 йили чиқарган маркали хат жадиди бериладиган эди.

А. АЛИЕВ тайёрларидан

«КОФОЗ» —

БАТАРЕЙКА

Японияда ажойиб почта открытилари чиқарила бошлиди. Уларга қоғоз қалнилигидаги юнда электр батарейка асбобларда — калькулятор, соат ва фотоаппаратларда фойдаланган мумкин. Унинг афзалларини хоҳлаган шаклда ўзgartиртиб, турли конструкцияларга мослаш мумкин.

Бундай «қоғоз» батарейлардан унча кўп электр энергияси талааб қалнилигидаги асбобларда — калькулятор, соат ва фотоаппаратларда фойдаланган мумкин. Унинг афзалларини хоҳлаган шаклда ўзgartиртиб, турли конструкцияларга мослаш мумкин.

«ДИЛПОРАЛАР

БУРЧАГИ

Бундан 350 йил муқаддам инглиз қироли Карл I ўз хазинасини бойити ниятида кенг ҳалқ омисси учун хатларни элтиб берин хизматини жорий қилган эди. Ҳозирда ҳам Англиядаги хатлар оқими йилдан-йилга кўпаймоқда.

Деярли ҳар бир почтахонанинг хат саралаш бўлимида «дилпоралар бурчаги» мавжуд. У ерда нотурғи манзилго билан жўнтилган хатлар бўлади. Тахминан ҳар юзта хатдан биттасини эга-сига етказишнинг иложи йўқ. Чунки, унда кўпинча нотурғи, ҳатто ҳеч қаерда йўқ манзилгоқ ёргасидан.

Лекин ҳар бир почта бўлганинг маҳсус хизматчиси кўп йиллар мобайнида ат-рофдаги кўчалар ва ахолини яхши билиши тубафий аксарилини ташкил беради.

Нотурғи манзилгоҳи бундай хатларни элтиб берин ачча қимматта тушмоқда.

«СУВОСТИ БУЛЬДОЗЕРИ»

Бу аппаратга унинг муаллифлари — французы конструктори «сувости бульдозери» деб ном кўйиши. Қурилма трактор билан батискафининг ўзига хос гибрид иусасидан иборат. Трактордаги ўрмалови гидравликлар билан шаша олинганига оғизли.

Аппарат дениз тубига телегон кабелларни ва электр симларни ётишига мумкин. У шундигендек, дениз тубларидаги фойдалари қазилмадаги ҳамарадан ҳам бўлган гибрид тасвириларни олинганига оғизли.

«ИШОНЧ» ГА

ИШОНИШ МУМКИН

Буҳоро иччи ишлар бошлигасинда ишлаб турган «Ишонч» телевонига тунукун сим қоқиши мумкин. Унга фуқароларнинг истаган пайдайдаги қунироқ қилинг, ўзларини ташвишга солёттаса масалалар бўйича мурожаат кўзуда тутилган.

Милиция ва жамоатчилик ўртасида ўрнатилган сим ордада мулоқот мудхиси оқибатларга олиб келиши мумкин. Унга фуқароларнинг истаган пайдайдаги қунироқ қилинг. Унда машҳур олими ўз шогирдлари даврасида тасвириланган. 1956 йили профессор М. Герасимов олими В. Терновский билан ҳамкорликда Ибни Сино бош суюги фотосуратига қараб унинг ташчи қиёғасини ташлашини илмий асосларнинг усуле неғизидан тиб идии бобоқонининг ачганича ҳақидатга яхши суратини яратди. Бу сурат сабоби СССР Алоқа валидларининг 1959 йили чиқарган маркали хат жадиди бериладиган эди.

ДУШАНБА

7 ИЮНЬ

• УзТВ I

- 17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Кинчентой» студияси.
«Совет».
18.40 «Эзбекистонда хизмат курсанган артист Флорида Низомиддинова». Видео-фильм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Эзбекистон» ахбороти [русс. тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 Мутахассис маслаҳати.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Устоzlар ва шогирдлар». Абуллоҳ Қодиринномидаги Меданин институти ўқитувчи ва талабаларининг концерти.
20.55 Эълонлар.

- 21.00 «Эзбекистон» ахбороти.
21.30 «Эзбекистон — келашги буюк давлат».
22.00 Саннат усталари юкро-сига концерт.
22.30 «Ян урашамиз».
22.40 «Гарбияр», Ҳамза но-мидаги Эзбек давлат академик драма театрининг спектакли.
00.20 Эртаний курсатувлар тартиби.

- УзТВ II
18.30 «Ассалому алайкум» [такрор].
19.30 «Эзбекистон» ахбороти [русс. тилида].
19.50 «Утимизис келажак йўқ». 20.30 «Бизнис судбати».
20.50 «Билбай кўнгли яхши». 21.10 «Ҳамсаҳарлар». 21.25 «Судданувчи». Бадий фильм.

- ОРБИТА IV
4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Курсатувлар тартиби.

- 5.00 «Кумпарат». 5.45 «Тонг». 8.00 Янгилклар.
8.20 «Камтант Врунгелнинг саргузаштарини... тингланг, томоша килинг». 8.40 «Горачев ва бошқалар». Бадий телесериал премье-раси. 19 ва 20-сериялар.
9.40 «Нимал Қарада! Қаҷон». 10.40 Шеврят альбоми.
11.40 Янгилклар.
11.20 «Гола». * * *

- 14.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемистик». 15.10 «Майя ариси». Кўп сериали мультифильм.
16.05 Епикон Василий [Род-зяни] билан субтитлар. 1-курсатув.
16.20 «Ижбони кулгандав». 17.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].
17.25 «Технодром». 17.35 «Пилитра». 18.10 «Хайдри тун, кичиной-лар!». 19.40 Хайдри тун, кичиной-лар! 19.55 Эълонлар.
20.00 «Горачев ва бошқалар». Бадий телесериал премье-раси. 19-серия.
19.40 Хайдри тун, кичиной-лар! 19.55 Эълонлар.

- 20.25 «Горачев ва бошқалар». Бадий телесериал премье-раси. 20-серия.
20.55 «Спорт унчанди». «Янги студия»: таништириди:
21.10 «Матбуот-клуб». 23.35 «Монтаж». 23.55 «Ассалому алайкум!». Танафус пайтида [23.00]— Янгилклар. *

- 00.15 Тенин. Франциянинг очи чешинонти.
01.15 Футбол. Украина чемпионати. «Днепр» [Днепропетровск] — «Динамо» [Киев]. 2-тайм.
4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35— Курсатувлар тартиби.

- 5.00 Янгилклар.

ДУШАНБА

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

- 7.25 Ишиблармон кишилар даври.

- 7.55 Тонги концерт.

- 8.10 «Мутлақо маҳфи». 9.05 «Болла тилидан».

- 9.05 «Оқшом эртаклари». 9.35 «Эзбекистонда хизмат курсанган артист Флорида Низомиддиннова». Видео-фильм.

- 12.15 Эълонлар.

- 12.35 «Картина». Уч серияли телевизон бадий фильм. 1-серия.

- 12.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизон илмий оммабоб фильм. 4-серия.

- 13.00 «Деҳқонларга таалуқлар масаласи».

- 13.25 Кундузги сеанс. «Ефрейтор Зоревиннинг еттий қайлиғи». Бадий фильм.

- 14.45 Иртиқи филармонияни яхонхонларининг ансамбли чалади.

- 15.25 Янгилклар.

- 15.40 «Транссофири».

- 16.25 «Сайрадос қўшиллар».

- 17.00—19.05 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ *

- РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

- 19.05 Криминал кишилар экрани.

- 19.15 «Москвадан галиримиз».

- 20.00 Душанба нуни детектив.

- «Лаки страйл» таништириди.

- «Голиб». Бадий фильм.

- 20.25 «Горачев ва бошқалар». Бадий телесериал премье-раси.

- 18.55 «Мавзуз».

- 19.40 Хайдри тун, кичиной-лар!

- 19.55 Эълонлар.

- 20.00 Янгилклар.

- 20.25 «Дэйдадор одами». Кўп серияли телевизон бадий фильм.

- 21.00 Турнир телевидениеси. Хабарлар. *

- 20.55 «Беларус дўстларни кубтоб омомда». Минскдан курсатмади.

- 21.15 «Матбуот-экспресс».

- 22.30 «Бини боянда мұхаббат».

- 23.00 Янгилклар.

- 23.40 «Джаз калейдоскопи».

- 20.00 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизон илмий оммабоб фильм. 4-серия.

- 21.00 «Сайрадос қўшиллар».

- 21.25 «Юлдузлар билан сұхбат».

- 21.50 «Хонней. Стәнли кубоги».

- 22.30 Янгилклар.

- 23.00 «Ян урашамиз».

- 23.40 «Гарбияр», Ҳамза но-мидаги Эзбек давлат академик драма театрининг спектакли.

- 00.20 Эртаний курсатувлар тартиби.

- СЕШАНБА

- 8 ИЮНЬ

• УзТВ I

- 7.00 «Эзбекистон» ахбороти.

- 7.30 «Узбекистон» ахбороти [русс. тилида].

- 8.00 Янгилклар.

- 8.20 «Камтант Врунгелнинг саргузаштарини... тингланг, томоша килинг».

- 8.40 «Горачев ва бошқалар». Бадий телесериал премье-раси.

- 9.40 «Нимал Қарада! Қаҷон».

- 10.40 Шеврят альбоми.

- 11.40 Янгилклар.

- 11.20 «Гола». * * *

- 14.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 14.25 «Телемистик».

- 15.10 «Майя ариси». Кўп сериали мультифильм.

- 16.05 Епикон Василий [Род-зяни] билан субтитлар. 1-курсатув.

- 16.20 «Ижбони кулгандав». 17.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 17.25 «Технодром». 17.35 «Пилитра».

- 18.10 «Хайдри тун, кичиной-лар!». 19.40 Хайдри тун, кичиной-лар!

- 19.55 Эълонлар.

- 20.00 Янгилклар.

- 20.25 «Ассалому алайкум!». Танафус пайтида [23.00]— Янгилклар. *

- СЕШАНБА

9 ИЮНЬ

• УзТВ I

- 7.00 «Эзбекистон» ахбороти.

- 7.30 «Узбекистон» севардиги. Телефильм.

- 8.00 «Тоҳир» ва Зухра». Бадий фильм.

- 8.10 «Кибернетика ва дуруғи». 8.20 «Мени шундайligim».

- 8.30 «Конигонгоҳ».

- 8.40 «Орбита IV».

- 4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35— Курсатувлар тартиби.

- 5.00 Янгилклар.

- ПАЙШАНБА

10 ИЮНЬ

• УзТВ I

- 7.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 14.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 15.10 «Майя ариси». Кўп сериали мультифильм.

- 16.05 Епикон Василий [Род-зяни] билан субтитлар. 1-курсатув.

- 16.20 «Ижбони кулгандав». 17.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 17.25 «Картина». Уч серияли телевизон бадий фильм. 1-серия.

- 18.10 «Орбита IV».

- 4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35— Курсатувлар тартиби.

- 5.00 Янгилклар.

- МАШЪАЛ

11 ИЮНЬ

• УзТВ I

- 7.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 14.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 15.10 «Майя ариси». Кўп сериали мультифильм.

- 16.05 Епикон Василий [Род-зяни] билан субтитлар. 1-курсатув.

- 16.20 «Ижбони кулгандав». 17.00 Янгилклар [сурдо таржимаси билан].

- 17.25 «Картина». Уч серияли телевизон бадий фильм. 1-серия.

- 18.10 «Орбита IV».

- 4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35— Курсатувлар тартиби.

- 5.00 Янгилклар.

- ДУБЛЬ IV

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

- 7.25 Ишиблармон кишилар даври.

- 8.00 Янгилклар.

- 8.20 «Камтант Врунгелнинг саргузаштарини... тингланг, томоша килинг».

- 8.4

Инсоннинг имкониятлари чегара билмайди. Одамзод бир нимага аҳд қилимас! Токи мақсадига эришмагуна тинниб-тинимас! Мирёкуб Қобилов ана шундай тинниб-тинимас замондошаримиздан. Юртошлари каби у ҳам эми-эркин ишлаб, бола-чақисига бош бўлиб юрса бўларди. Аммо ўзига беҳаловат дамларин маъқул кўрди. Мирёкуб — саёҳат ишебози. У борлини ўз идроми билан билгиси келади, она-табиатни қандай бўлса, шундай қабул қилишига ошиқ. Касби журна-

— Мирёкуб, айтингчи, ишега одамлар саёҳат қилишади?

— Саволингиз бироз галат бўлди. Кимки түғилингизни қишлоғидан нарига чиқмаса, қўни шаҳар ва вилоятларда, борингки бирор ўзга мамлакатда юз берётган воқеадан оғоз бўлмаса, ўзига ўзи қовурилиб қолади-ку! Камина саёҳат деса ўзини томдан ташлайдиганлар хилидан. Қаерда бирор янгилик эшиятсан, шуни бориб ўз кўзим билан кўрмасам кўнглим ором олмайди. 13 ёшли Синбод ислами ўғлини юришаримда ҳамроҳлик қиласди.

Бундан бир неча йил илгари бир неча дўстимни қишлоғимизга якни бўлган хушманзара жойларга сайдра тақлиф этдим. Улар роҳи бўлиши. Назаримда, ҳамроҳларим ойр маншат қилиб келамиз, деб хәёл қилишага қўрилади. Аммо мақсадатни сўзмоклардан бошлаб, оҳри ўлимнинг тогутошларга бориб қадалсан сарб ҳуларинг ҳафасаласи сарб бўлди. Мендан хафа ғулишиб, орқага қайтиши. Шу-шу улар мен билан њеч қаерга бормай қўйини.

Сиз сайдра қанақа транспортдан фойдаланасиз?

— Велосипедни афзал кўраман. Бир куни шундай бўлди. 100 километр нарида турадиган қайнотамнига иккни гидравлики арава-чада бордим. Иўлни бир неча соатда босиб ўтдим. Асло ҳоримадим. Бирордан сўнг шу ҳолда орқага қайтағанимда қариндошлар норози бўлиши. Кун кеч бўлиб қолгани, бир оз дам олиб, эргат кетишими айтиши. Аммо кўнглим. Шу-шу велосипед узоқиқин йўлда доимо ҳамроҳи бўлиб қолди. Унда бизга қўшина бўлган тумайларни, вилоятларни кезин чиқдим. Туркманистон, Тоҷикистон, Қирғизистон, Қозоғистон бўйлаб саёҳат қилдим.

Бундан иккни йилча бурун йўл ҳамроҳимни ўғирлаб кетиши. Жуда афсусландид. Бир қанча вағт ўзимча автобусда, поездда, са-

лист бўлган саёҳатни айни кунда Каттақўргон туманинаги болалар ижодий ўйда эски ўзек ёзувидан сабоқ беради. Шуни айтниш лозимки, араб имлослини ўргатиш бўйича ўзига хос тезкор усул яратган. Бу усул билан қизиқувчилар бир неча машгулоддаёт бемалол ўчиш ва ёзини ўрганишларни мумкин. Сафарда аскоттар деган нијатда бир неча ҳар хил қимматга эга танга сулларини ўйигб қўйганиман. Уларни қизиқувчиларга алмашини ҳисобига ҳам йўл босишини мумкин. Ҳуллас, узоқ масофага оғир ва машақатли бўлишига ахлим етиб туриди. Аммо кўзлаган нијатдан қайтиш ўйи.

— Сиз Узбекистон бўйлаб саёҳатлар уюштириш, ўзга юртлардан келгандарга хизмат кўрсатиш намунални ўйла кўйилган деб ҳисоблайсизми?

— Афсуски, бу борада мақтадиган шароитга эга эмасиз. Мен барча мамлакатларда саёҳат уюштириш, сайдёхларга хизмат кўрсатиш билан якандан танишман. Бу борада турли адабётларга эгаман. Агар имкон бўлса, камина ҳам бу борада ўз ҳиссасини қўшиши тайёр. Хорижлик сайдёхларни уларни қизиқтирган йўналишилар бўйича олиб юришга курбим етади. Қолаверса, аниқ мақсадни қўзловчи юришлар ҳам уюштириш мумкин. Чет элда бу масалада аллақачон етариғ таҳриба тўпланган.

Утган йили Фарғонада бўлганинда бир гурӯҳ сайдёхларга ҳамроҳлик қилдим. Улар узоқ жойлардан ташриф буюрган экан. Афсуски, уларнинг орасида миллатдошларини учратмадим. Имоним комилки, ўз вақтида ташвицот юритилса, шарт-шароит яратиласа, юртдошларимиз ҳам кўнгил очар сафарларга отланисиди.

Мирёкубининг сўзларини узоқ тингладим, у билан бир неча бор сухбатлариди. Даастлаб унинг фикрларига бироз ишонцирамай ҳам қарадим. Балки у шунчаки саёҳат хотириларни, кўрган-кечирганиларни ҳикоя қилинти, вафт ўтиши билан ҳаммаси унту бўлиб кетади, деган ўйга ҳам бордим. Аммо борган сарси сухбатдошиминг ниятлари холис эканлигига, кўзлаган мақсадига албатта эришишга ишонч ҳосил қилдим. Юрған — дарё, деб шунга айтсалар керакда!

И. УСМОНОВ,
Самарқанд вилояти,
СУРАТДА: М. Қобилов
ўйли Синбод билан

ЮРГАН ДАРЁ...

молётда юриб қўрдим. Болтиқ бўйи жумхуряларига бориб келдим. Аммо велосипедиз ҳеч бир юришин ўз ўрнига тушмасди. Ҳуллас, ўзимга ва ўғлимга велосипед харид қўнишага қўрилади. Аммо мақсадатни сўзмоклардан бошлаб, оҳри ўлимнинг тогутошларга бориб қадалсан сарб ҳуларинг ҳафасаласи сарб бўлди. Мендан хафа ғулишиб, орқага қайтиши. Шу-шу улар мен билан ќеч қаерга бормай қўйини.

Сиз сайдра қанақа транспортдан фойдаланасиз?

— Велосипедни афзал кўраман. Бирордан сўнг шу ҳолда орқага қайтағанимда қариндошлар норози бўлиши. Кун кеч бўлиб қолгани, бир оз дам олиб, эргат кетишими айтиши. Аммо кўнглим. Шу-шу велосипед узоқиқин йўлда доимо ҳамроҳи бўлиб қолди. Унда бизга қўшина бўлган тумайларни, вилоятларни кезин чиқдим. Туркманистон, Тоҷикистон, Қирғизистон, Қозоғистон бўйлаб саёҳат қилдим.

Бундан иккни йилча бурун йўл ҳамроҳимни ўғирлаб кетиши. Жуда афсусландид. Бир қанча вағт ўзимча автобусда, поездда, са-

сафарлар уюштирилса маъкуш иш бўлур эди.

— Эшитнишизча, сиз велосипедда Саудия Арабистонига боршини ният қилиб ўйнибисиз...

— Ҳа, бу буюк бир орзу кочон амалга ошиди — айтольмайман. Вандаси истаганинг бажо бўлиши учун кўп заҳмат чекишига тўғри келар экан. Камина сафар бўйичини аллаҳзар беглилаб олган. Унинг ҳар бир данги ҳисобда. Энди ҳамма гап руҳат тегишида! Шу масалада расмий идораларга учрашиб юрибман. Ишшолло, бир йўли очилар...

— Хорижка якка чиқишнинг ўзи бўлмас. Сиз сафар харажатларини қандай ҳал қўймоқчисиз?

— Сизни тушундим. Таъолиси лозимки, ҳеч ким менинг сафарим учун азла тўғрилаб қўйган эмас. Барча ҳаражат ӯзиммада бўнадай эъзозга лойин сиймолар бисёрдир. Уларнинг қадами етган жойларга ана шундай

Африка ҳалқдарининг тилларидан. Иккича ўрнида В. И. Лениннинг асарлари туради. Мао Цзэ Дуннинг китоблари эса турли тилларда 800 миллион нусхада ёруғлини юзини кўрган. Хитой халқи даҳоси таваллудининг 100 йиллиги ишонланадиган айни пайтда унинг асарлари кўзмак ўйлиб сотилмоди.

Дунёдаги энг қиммат китоб герцог Саксонийнинг дуономасидир. 226 саҳифадан иборат бўлган бу асрар 1983 йили Лондондаги «Сотни»да ўтказилган ким онди савдосида 8 миллион 140 минг фунт стерлингга пулланган.

Шу пайтгача Гутенбергнинг «Муқаддас ёзув» (1454 йил) асари меканик йўли билан илк бор чон этилган китоб деб келинади. Аслида ундан ҳам оддин шу усулда китоблар босилган экан. 1160 йилдаёт Кореядаги кўйма темир ҳарфлар билан китоблар ўқиувчиларга тақдим этилгани маълум бўлиб қолди.

Турли мамлакатларда нашр қилинган китоблар хусусида қизиқарди маълумат олини мумкин. «Экспресс» газетаси якнида «Библиографика» нашриянига китоблар хусусидаги қизиқарди китобларни сарчада сайдраган. У илк бор собиц СССРда 1958 йили тўла ҳолда нашр қилинган. Китоб ярим миллион сатардан иборатdir. Энг якчии китоб эса 1985 йили Шотландияда чон этилган «Нуроний қирол» деб номланган болалар өртагидир. Ўнинг бичими 1 миллиметр — 1 миллиметр. Бу китобни вароқлаш учун иғадади фойдаланиди.

Ер юзида энг кўн тарқалган китоб «Инжиз» дир. Унинг бугунгача чон этилган нусхаси 3 миллиард донадир. Муқаддас китоб 2 минг тил ва лаҳзажаларга ўтирилган. Уларнинг ярни

7
САЖАБ
ДАЧИНЕ

АДАШГАН ЖАРРОҲЛАР

Хаста ўйкасини кестириши ўйли билан даволатини кутиб ётган беморининг соғ жигарини тилиди. Жигарига шифо истаб турган хаста кинининг кўйрак қафасини очиши. Жарроҳларининг бунчалик бояни шахрида касаллик тарихини бехтиёр алмаштириб қўйиниш экан. Жарроҳлар бу хатодикни иккичи беморининг кўйрак қафасини очиши. Аммо кўзлаган ниятдан қайтиш ўйи.

— Сиз Узбекистон бўйлаб саёҳатлар уюштириш, ўзга юртлардан келгандарга хизмат кўрсатиш намунални ўйла кўйилган деб ҳисоблайсизми?

— Афсуски, бу борада мақтадиган шароитга эга эмасиз. Мен барча мамлакатларда саёҳат уюштириш, сайдёхларга хизмат кўрсатиш билан якандан танишман. Бу борада турли адабётларга эгаман. Агар имкон бўлса, камина ҳам бу борада ўз ҳиссасини қўшиши тайёр. Хорижлик сайдёхларни уларни қизиқтирган йўналишилар бўйича олиб юришга курбим етади. Қолаверса, аниқ мақсадни қўзловчи юришлар ҳам уюштириш мумкин. Чет элда бу масалада аллақачон етариғ таҳриба тўпланган.

Утган йили Фарғонада бўлганинда бир гурӯҳ сайдёхларга ҳамроҳлик қилдим. Улар узоқ жойлардан ташриф буюрган экан. Афсуски, уларнинг орасида миллатдошларини учратмадим. Имоним комилки, ўз вақтида ташвицот юритилса, шарт-шароит яратиласа, юртдошларимиз ҳам кўнгил очар сафарларга отланисиди.

Мирёкубининг сўзларини узоқ тингладим, у билан бир неча бор сухбатлариди. Даастлаб унинг фикрларига бироз ишонцирамай ҳам қарадим. Балки у шунчаки саёҳат хотириларни, кўрган-кечирганиларни ҳикоя қилинти, вафт ўтиши билан ҳаммаси унту бўлиб кетади, деган ўйга ҳам бордим. Аммо борган сарси сухбатдошиминг ниятлари холис эканлигига, кўзлаган мақсадига албатта эришишга ишонч ҳосил қилдим. Юрған — дарё, деб шунга айтсалар керакда!

И. УСМОНОВ,
Самарқанд вилояти,
СУРАТДА: М. Қобилов
ўйли Синбод билан

Бободарининг умрбоний юрости

Сураткан Р. ШАРИПОВ

Тұхтаси АШУРОВ

КОВОҚАРИ

• (Хажвия) •

Бағызан ортиқа озодалық, қарандасыл ҳам панд берар экан. Акс өндір бөшімге шүнча маломаттар ғылымас, одамдар олдида шармандао шармисор бұл-мас здим.

Күннелар исіб, дала ишлар болшанды. Камина механизматор. Чигит экаян-ман.

Иш бошлаш олдида бірге әдісінде Ҳакимжон боланд овозда тантавали эълов килди:

— Астайділ ишланғлар. Ана, дүни ҳам әпакага келтирип, тұрғылар құйдик. Ҳохлаганлар тушаверді.

Бүгун күн айнаның қизиди. Түшликака тұрт гектар ерга чигит әкдім. Җаңғыр бурканды. Ҳамма шийпонда түшлик қылыштапты, юванинб, сүңг өншілдеп даданамаң дедін үзимдік. Дүшдегі сув ҳам илиб қолған экан. Мазза қылыш чүммидім. Энда оқ иштениниң кизман, деб, бирнеки силишімнің биламан, өз-әтраф виз-з, виз-з, овозлар тутип кетди. Гүё үнлаб вертолёттар машын үчүн ҳавога күтариғандек. Нималардың орқа олдымга ёшишиб, талай бошлади. Виз-з, виз-з! Қарасам — арилар. Ари бұлғаңда ҳам оддий эмас, арилар «гене-ралы» — қовоқарлар. Иштонни кийиш қаёда, күз очирғаның қўймайди. Җонини оғриб турғанда орномусын ҳам унтарсаны! Одамлар нима дейиша, дейиша-веришиш! Бор овозда дод-дай бошладым. Ҳеч бўлма-тана иштонни кийиш ол-ғанимда ҳам майли эди. Эшикни тепи, ташқарига отидим. Қани энди кутул-сан. Кетимдан арилар ди-визиси кувалб келяпти. Баданимга ёпишганча талаб-талашиб чақаётганларининг сон-саноги йўқ.

Ари талаётганда қандай-дир умид, илини билав үзингизни одалмалар орасига уарикансан. Додлаганча шийпонда түшлик қилаёт-ганлар орасига кирдим. Қий-чув күтарили. Ҳамма ҳант-манг. Аёллар қоччиши-хў бетинг курсин, номозхон

десак, гирт жинни-ку бу ини-гит! Беномус!

Бошқалар яп-яланоч одамин биринчи марта күншіштандек оғизларидаги-ларни чайнашын ҳам унтутиб, менга тикилишади. Бола-лар, йигитлар тишинмиз қаш-қаш отишади. Қарасам ҳақимнатан ҳам онадан ту-ғилғандайман. Арилар қозингиң күнинг демай талашыпти. Аъзом баданим чўғ боттандек ёнти. Билмайман, яшина тезлигда шийпонни неча бор айландым. Бами-соди мультифильм бўллиб кетдиди. Агар ўюриши мусобақаси олдида арига талатиб қўйса, ҳар қандай одам ҳам жаҳон рекордини

Бурнам мутшдек. Кўз ол-димины тўсіб қолган Қовоқарларини кўтара олмайман. Гүё бир қадоқдан гўшти осиб қўйган дейсиз. Лабларим оғирлик қилинти. Қўлларим обёларимдан катта. Оёлларим ёш боланин белидек келади. Бошимдан обёғимча шишиб кетган. Қимдир ҳазиллаши: бурнам пучун эди, энди эса муштдек хотининг кўриб хурсанд бўлса керак! Гапини қаранг!

Ҳамон додлаб, шийпон атрофиина гирчир айланяп-ман. Шунда қимдир ҷалиб йиқитди. Тўхта дейишганда тўхтой олмасам, ҷамлай нима қилишсин? Шунда

нимга суринди. Оғриқ сал пасайдай. Аммо ҳамон үзимни олов ичди ҳис қил япман.

Сўнгра менга усти-бошлини кийгизишмоқчи бўлишди. Қани энди бирортаси сингса. Қўйлак ҳам, шим ҳам чок-чокидан сўкилиб кетаверди. Үзим тарзан бўлиб кетибман. Белимга қулоч стмайди. Бош гу-виллайди. Гүё ари уяси. Қўрганлар меня бу дунёнинг одами дейишмайди.

Эслаб уйга олиб келишди. Болаларим танимади. Қўриқиб, додлаганларича қўшишларникига ючди. Хотиним аранг танди.

— Сизга нима бўлди, ўзингизни дамлажатингизми, дадаси?

Мен сўрида ётган ҳолда бўлған воқеанинг унга бальзур айтаб бердим. Хотин үрнидан сакраб тушди.

— Ажаб бўлибди. Бекордан-бекорга куппа-кундузи душга тушмагандирсиз? Саёқ юриб, суюқёллик қи-

ЖФАҚИДИҚИҲИГ ХУРДИҚИҲИ

янгилашы мумкин эди. Үзимни қаерга уришни яшириши билмайман. Яна душга қараб ҷопдим. Яланоч оқ өншінин кизман, деб, бирнеки силишімні биламан, өз-әтраф виз-з, виз-з, овозлар тутип кетди. Гүё үнлаб вертолёттар машын үчөн ҳавога күтариғандек. Нималардың орқа олдымга ёшишиб, талай бошлади. Виз-з, виз-з! Қарасам — арилар. Ари бұлғаңда ҳам оддий эмас, арилар «гене-ралы» — қовоқарлар. Иштонни кийиш қаёда, күз очирғаның қўймайди. Җонини оғриб турғанда орномусын ҳам унтарсаны! Одамлар нима дейиша, дейиша-веришиш! Бор овозда дод-дай бошладым. Ҳеч бўлма-тана иштонни кийиш ол-ғанимда ҳам майли эди. Эшикни тепи, ташқарига отидим. Қани энди кутул-сан. Кетимдан арилар ди-визиси кувалб келяпти. Баданимга ёпишганча талаб-талашиб чақаётганларининг сон-саноги йўқ.

Одамларнинг қарғагани, кулишгани эшилтиб турибди. Бечоралар бозор иқти-соди-ти босхланғандан бери бунақа ғазиб кулишмаган бўлишика керагоди!

Ҳаммасига лаънати бри-гадир айборд. Бакка сув тўлдириб, душ таъбер дейдими бўлмаса! Унинг ичи ари уясига айланб кетгани билан иши ўй-да! Арилар ҳам айни эмас! Ювинаети-ганимда сувдан кўриб жим туришибди. Жўмракни бурада иштонни сўлқинимини кутуб туришганини айтмай-сизми? Мусобақалашиб та-лашади. Борған сарғи оғирлашиб борибман, Ташшарига юргураман, душга чоламан. Кулолларим шашалоқдек, худди локаторнинг ўзи.

одамлар галма-ғалига елпин кетишиди. Оғриқ сал пасайди. Елпинни сутайтирган замон оғриқ ку-чайид, алнга олади. Дод, елпинглар деб ялинин-элво-раман. Кўлчлик-кўлчликнида. Улар орасида шумлариди бор. Қимдир ашуда айтпили: «Елпин-елпини» елпинни-елпини! Е тав-ба! Қўнглига қўшиқ синди-нини. Қассобга ёғ, ёнгина жон қайгуз эканда. Қимдир «Тез ёрдам» қашириш керак деса, яна бирни ари чақи-ради ҳам жаҳонда дейдиди. Ари чақдан жойлар дақика сайни пузфак-пузфак бўллиб шишишти.

Одамлар қанча вақт ел-пиншиди, билмайман. Бу орада беш-олти кишини ҳам менинг баданимдан учга арилар чақди. Додлашганимда сиздим. Қандайдир дақнида сиздим. Бада-либ, кўча-кўйда душга туш-ган эрекканин ахволи шу! Баттар бўлинг, — деди-ю йиғлай бошлади.

Унинг тани ўлганнинг уст-тига чирик телгандек бўлди.

— Ҳу, хотин, ари тала-гани ҳам етади, энди сен ҳам талама, — дейман аранг инциллаб.

Мен нима ахволдаману, унинг кўнглига келган тап-ни қаранг! Шу пайт итимиз келиб, шишиб кетган бар-моқларимни ялай бошлади. Бирақ хуш ёди. Ит ва-вафо, хотин — жафо, деган-лари шумикини?

Бир ҳафта деганди баль-зур ўзимни кеддим. Энди далаға кай изо билан чири-ман! Е босча бригадага ўтиб кетсанмикин-а?

Шундай бери қовоқар-нинг ўзини эмас, суратини кўрсам додлаб, етти чақи-радим наридан ўтаман!

— Сизга уч марта қўи-роқ қўйдим. Сиздан дарак бўлмади. Нима ган ўзи?

— Кечкисиз жаноб, мен кўнгиришни эшитмабман,

— Унда сиз қўнгиришини эшитмадим, деб айтнинига керак эди-да!

Тўпловчи И. АҲМЕДОВ

тез, — дея хотин ухлаб ёт-ган зорни турта бошлади.

— Намунча ҳөвлинидизан хотин, саёқатимиз туташига яна беш кун бор, чўхиши мумкин эмас.

РУМОЛЧА

Ресторан директори кўл-остидаги хизматчиини чақи-риб, деди:

— Устингиздан шикоят тушди, бир ҳўрданданинг ҳақидан нақд йигирма сўм; эллик тийин уриб қолибсиз:

— Вой номардей, — дея тутогиб кетди хизматчи аёл.

— Эркак бўла туриб аёл кишига тўхмат килғанини қаранг, йигирма сўм эллик тийин эмас, йигирма сўмгина ортиқ олғандим, холос.

КЕМАДА

— Ҳой дадаси, намунчага ухлайдис, турнинг, ҳалоқат қўнгиригини чалишпили, кемамиз чўкалипти, бўлини-

«МУАССИС: Ўзбекистон

Республикаси Алоқа

Вазирилиги

©

Бош муҳаррир:

Шодмон ОТАБЕК

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Шуҳрат ЖАББОР

Анатолий КУДИНОВ

Мирпўлат МИРЗО

Тоҳир РАҲИМОВ

Ислом УСМОНОВ

(бosh муҳаррир

ўринбосари)

Еқубжон

ҲУЖАМБЕРДИЕВ

Бобохон ШАРИПОВ

©

ЖАМОАТЧИЛИК

КЕНГАШИ:

Бўрий АҲМЕДОВ

Воҳид АЪЗАМОВ

Билол АМИНОВ

Шоҳруҳ АҚБАРОВ

Сайдмаҳмуд

АҚБАРОВ

Мехмонқул

ИСЛОМҚУЛОВ

Жамол КАМОЛ

Тўлқин

ЛУТФУЛЛАЕВ

Сафар ОСТОНОВ

Еқуббек

ЯҚВАЛХУЖАЕВ

Нурали ҚОБУЛ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, Ташкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ: 32-36-42, 32-35-29, 44-29-09.

ИНДЕКС: 64600

ЖУМА КУНЛАРИ

ЧИҚАДИ

©

Муҳаррирларга келган қўл-эзмалар (2 оралиқда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қай-тарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулнинг муаллифлар зиммасидадир.

©

Буюртма № Г—306.

23020 нусхада чоп этилди.

Оғсет үсупида босилид.

Формати А-3, ҳажми 2

босма табоқ.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

маҳкамасининг

Ишлар Бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ»

нашириёт-матбааса

концерни.

Корхона манзили:

«Буюк Тўрон»

кўчаси, 41-үй.

1 2 3 4 5 6

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ

Мусаввар В. НЕНАШЕВ

Сўзсиз сурат.